

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Культура та побут народів Північного Приазов'я вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр 014.03 Середня освіта. (Історія) 032 Історія та Археологія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/ <i>непарний семестр / курс</i>
Викладач	Крилова А.М.
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/krilova-alla-mikolayivna/
Контактний тел.	0987905595
E-mail:	krylova_allya@mdpu.org.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3001
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Культура та побут народів Північного Приазов'я» є невід'ємним складником системи підготовки викладачів історії за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” і є необхідною складовою вивчення таких нормативних дисциплін, як «Історія Запорізького краю», «Музеєзнавство», «Спеціальні історичні дисципліни», «Історія України», «Джерелознавство».

Курс висвітлює найважливіші питання розвитку української культури, а також низку проблем, пов'язаних з сучасними питаннями організації історико-методологічних досліджень в галузі краєзнавства.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни «Культура та побут народів Північного Приазов'я» є підготовка історика-професіонала, що володіє сучасними методами історичної науки, а також опанування студентами системою знань та уявлень про історію як науку, професію і спеціальність, мотивацією до зацікавленого вивчення сукупності навчальних дисциплін, оволодіння навичками роботи з науковою літературою.

Завданнями курсу є засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань, щодо основних проблем історичної науки в Україні.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі гуманітарних наук під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- Здатність діяти соціально відповідально та громадянські свідомо.

3. Фахові компетентності:

ФКЗ. Спроможність діагностувати й оцінювати рівень розвитку, досягнення та освітні потреби особистості з напряму підготовки «Історія»

ФК4. Світова історія: знання та розуміння. Знання основних історичних процесів та подій усіх континентів від історії давнього світу та їх взаємозв'язок, сучасні дискусії на цю тему і напрями досліджень.

ФК5. Аналіз документів. Пошук, розуміння та розміщення архівного матеріалу, історичний внесок та дискутування про минуле в політичному та культурному контексті.

ФК7. Знання ресурсів, доступних для проведення історичного дослідження, включаючи ті, що базуються на ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологіях) та здатність використовувати їх відповідно.

ФК8. Використання відповідної термінології та форм вираження дисципліни в усній та письмовій формах рідною мовою чи іноземною.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

РН1. Знати і володіти методологіями та проблемами, що відносяться до всіх основних хронологічних періодів історії, від історії стародавнього світу до новітньої.

РН2. Формулювати тексти та короткі описи на основі сучасної (оновленої) історичної інформації, для викладання Історії від найдавніших часів світу до сучасності.

РН8. Знання відмінностей історіографічних поглядів в різні періоди і в різних умовах, обізнаність про предмети і теми сучасних історіографічних дискусій.

РН14. Знання методів і питань, характерних для різних напрямків історичного дослідження (економічні, соціальні, політичні, гендерні і т.д.), що можна продемонструвати шляхом читання, вивчення та звітування про, як мінімум, 5 важливих наукових праць на цю тематику.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	30	14	76

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;

- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольно-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)пам	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
2	Т е м а 1. Особливості формування етнічного складу населення Північного Приазов'я.	Лекція (2 год.)	1-9	Процес заселення Північного Приазов'я у 18-19 ст. Три шляхи колонізації. Причини та умови переселення окремих народів.		впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
	Т е м а 2. Греки.	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.		впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
2	Т е м а 3. Кримські татари.	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.		впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
2	Т е м а 4. Караїми	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту.		впродовж навчального семестру

				Національні свята. Особливості релігії.		(перший періодичний контроль)
2	Т е м а 5. Албанці.	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.		впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
2	Т е м а 6. Українці	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.		впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
2	Т е м а 7. Євреї	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.		впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
2	Тема 8. Етнічні німці	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.		впродовж навчального семестру (перший періодичний контроль)
2	Тема 9. Меноніти	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.		впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)

2	Тема 10. Болгари	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Тема 11. Поляки	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Тема 12. Чехи	Лекція (2 год.)	1-9	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Тема 13. Кухня народів Північного Приазов'я	Лекція (2 год.)	1-9	Основні рецепти та блюда національних кухонь	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Тема 14. Архітектура народів Північного Приазов'я	Лекція (2 год.)	1-9	Архітектура народів Північного Приазов'я	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Тема 15. Одяг народів Північного Приазов'я	Лекція (2 год.)	1-9	Одяг народів Північного Приазов'я	впродовж навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Т е м а 1. Особливості формування етнічного складу населення Північного Приазов'я.	Процес заселення Північного Приазов'я у 18-19 ст. Три шляхи колонізації. Причини та умови переселення окремих народів.
Т е м а 2. Греки.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 3. Кримські татари.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 4. Караїми	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 5. Албанці.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 6. Українці	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 7. Євреї	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 8. Етнічні німці	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 9. Меноніти	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 10. Болгари	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 11. Поляки	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.

Тема 12. Чехи	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 13. Кухня народів Північного Приазов'я	Основні рецепти та блюда національних кухонь
Тема 14. Архітектура народів Північного Приазов'я	Архітектура народів Північного Приазов'я
Тема 15. Одяг народів Північного Приазов'я	Одяг народів Північного Приазов'я

7.3 СХЕМА КУРСУ (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Тема семінарського заняття	Зміст практичного заняття
Т е м а 2. Греки.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 3. Кримські татари.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 4. Караїми	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 5. Албанці.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 6. Українці	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 7. Євреї	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.

Тема 10. Болгари	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 12. Чехи	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Т е м а 1. Особливості формування етнічного складу населення Північного Приазов'я.	Процес заселення Північного Приазов'я у 18-19 ст. Три шляхи колонізації. Причини та умови переселення окремих народів.
Т е м а 2. Греки.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 3. Кримські татари.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 4. Караїми	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 5. Албанці.	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 6. Українці	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Т е м а 7. Євреї	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.

Тема 8. Етнічні німці	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 9. Меноніти	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 10. Болгари	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 11. Поляки	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 12. Чехи	Причини переселення. Територія розселення. Особливості побуту. Національні свята. Особливості релігії.
Тема 13. Кухня народів Північного Приазов'я	Основні рецепти та блюда національних кухонь

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p>
--	---

	<p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ZP = (ПО + E) / 2$</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв’язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Студент зобов’язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко А. В., Турченко Ф. Г. Історія рідного краю: (Запорізька область):XVIII - початок XX ст. Підручник для 9 кл. середньої загальноосвітньої школи / Ф.Г. Турченко (ред.) — Запоріжжя : Прем'єр, 2003. — 128 с.
2. Давня історія України. Т. 1-2. — К.: Вища школа, 1997. Т.1.- 423 с.
3. Документи та матеріали до історії приазовських албанців // Старожитності Південної України. Випуск 18 // Упорядники А.Бойко, Л.Брацило, І.Козлова, В.Мільчев, О.Тедеев. — Запоріжжя, 2006. — 168 с.
4. Запорізька область: динаміка розвитку (1939-2009): Науково-допоміжний бібліографічний покажчик. — Запоріжжя: Дике Поле, 2008. — 232 с.
5. Запорізька область: природа, історія, архітектура, культура, економіка: Ілюстрована енциклопедія. — Запоріжжя : Дике Поле, 2006. — 400 с.
6. Запорізька область: природа, історія, архітектура, культура: ілюстрована енциклопедія: в 2 кн. — Запоріжжя : Дике Поле, 2008. — 400 с.
7. Запоріжжя. 10 клас: Підручник / Галина Ф. Т. (ред.). — Запоріжжя : Прем'єр, 2003. — 224 с.
8. Історія міст і сіл УРСР: Запорізька область. — К.: Наукова думка. — 1970. — 347 с.
9. Карагодин А.И. История Запорожского края (1770-1917). — Запорожье: Изд-во ЗГУ. — 1998. — 387 с.
10. Кам'янка-Дніпровська: до 225-річчя від заснування міста: Бібліографічний покажчик. — Запоріжжя: АА: Тандем, 2011.- 76 с. (Серія «Міста і села Запорізької області» вип.4»)
11. Константінова В.М. Урбанізація: південноукраїнський вимір (1861-1904 роки). — Запоріжжя: АА Тандем, 2010. — 596 с.
12. Кочерга Б. М., Афанасьєва Л. В., Александров В. М., Александрова Г. І., Глинська Л. Ф.. Народи Північного Приазов'я (етнічний склад та особливості побутової культури) / Мелітопольський держ. педагогічний ін-т. — Запоріжжя : Просвіта, 1997. — 176с.

ДОДАТКОВА

13. Кочергін І.О. Земське самоврядування Катеринославщини (персоно логічний вимір): Монографія. — Дніпропетровськ: Герда, 2011. — 216 с.
14. Крилов М. Пам'ять втрачених сіл (зниклі ойконіми Запоріжжя: 1945- 2000): Довідник / Мелітопольський держ. педагогічний ун-т. Міжкафедральна лабораторія комплексного краєзнавства. — Мелітополь : Мелітополь, 2002. — 72с.
15. Крылов Н. В. Очерки по истории города Мелитополя. 1814-1917 гг.: монография / Запорожское научное общество им. Я.Новицкого; Мелитопольский гос. педагогический ун-т. Лаборатория комплексного краеведения. — Запорожье : Тандем-У, 2008. — 344с.
16. Ігнатуша О. М., Ткаченко В. Г., Турченко Г. Ф. Історія рідного краю.
17. Лиман І. І. Державна церква і державна влада: Південна Україна (1775-1861) / Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України. Запорізьке відділення ; Бердянський держ. педагогічний ун-т ; Запорізьке наукове товариство ім. Я.Новицького ; Східний ін-т українознавства ім. Ковальських. Запорізька філія. — Запоріжжя : РА "Тандем-У", 2004. — 400с.
18. Мільчев В.І. Нариси з історії запорізького козацтва XVIII століття (спроба історичної реконструкції на основі писемних джерел) / Володимир Мільчев; Запоріж. наук. т-во ім. Я. Новицького [та ін.]. — Запоріжжя : Тандем-У, 2009. — 108 с.
19. Молдавський Р. Нова Дніпровська лінія укріплень (1770-1791 рр.) / Запорізьке наукове товариство ім. Я.Новицького ; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України. Запорізьке відділення ; Східний ін-т українознавства ім. Ковальських - Запорізька філія. — Запоріжжя : Тандем-У, 2007. — 85с. (Запорізька спадщина; Вип.16).
20. Мороко В. М., Турченко Ф. Г. Історія рідного краю (Запорізька область): 1939-2001 рр. / Під ред. Турченко Ф. Г. — Запоріжжя: Прем'єр, 2001. — 224 с.
21. Новицький Я. П. Твори: у 5 т. / НАН України; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського ; Інститут історії України ; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського; Запорізький національний ун-т ; Запорізьке наукове товариство ім. Я.Новицького / Павло Сохань (голов.ред.) — Запоріжжя : АА Тандем, 2007. — 508с.
22. Тоцев Г.Н. Развитие археологии в Запорожском крае. Пособие для студентов. — Запорожье: Изд-во ЗГУ, 2000. — 287 с.
23. Формування митної мережі Південної України (1775-1819) / Запорізьке наукове товариство ім. Я.Новицького ; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України - Запорізьке відділення ; Східний ін-т українознавства ім. Ковальських - Запорізька філія / А. Бойко (наук.ред.), Ю. Головка (упоряд.). — Запоріжжя: Тандем-У, 2007. — 608 с.

24. Яворницький Д. І. Історія запорізьких козаків. В 3 т. Львів: Промінь, 1900-1991. Т.1. 387 с.; Т.2. 391 с.; Т.3. 378 с.

10. Інформаційні ресурси

Ресурси Запорізької обласної бібліотеки ім. М.Горького. Режим доступу: <http://zounb.zp.ua/node/850>

[Медове місто. До 225 – річчя м. Мелітополя. Бібліографічний покажчик](#)

[Вільнянськ До 170 – річчя від дня заснування міста](#)

[Жовтневий район м. Запоріжжя. До 75-річчя утворення](#)

[Запорізька область: динаміка розвитку \(1939-2009\). Науково-допоміжний бібліографічний покажчик](#)

[Якимівка: від сивої давнини до сьогодення \(1833 – 2008\). Бібліографічний покажчик](#)